

Polisi Gwrth Fwlio

Mae PAWB yng nghymuned Ysgol Gymraeg Blaendulais gyda'r hawl i deimlo'n ddiogel a saff yn yr ysgol ac i gael eu trin gydag urddas a pharch, fel bod yr ysgol yn rhydd oddi wrth bygythiad ofn fel y gall ein disgyblion ddysgu a thyfu mewn amgylchedd lle gallant wneud cyfraniad positif a chyflawni eu potensial. Ni oddefir ac ni anwybyddir bwlio yn ein hysgol ni.

BETH YW BWLIO ?

Bwlio yw ymddygiad sy'n cael ei ail adrodd, ac sydd yn fwriadol gyda'r amcan i frifo, dychrynu neu eithrio – prun ai bwriedir neu ddim. Mae gwahanol fathau o fwlio, ond y prif fathau yw:

- **CORFFOROL** Taro, cicio, cymryd eiddo gan gynnwys arian
- **GEIRIOL** galw enwau, sarhau, ysgrifennu nodiadau angharedig
- **EMOSIYNOL** bod yn anghyfeillgar, eithrio, poenydio, lledaenu straeon, ysgyrnygu
- **GWAHARDDIAD** gall ddisgybl gael ei fwlio yn syml drwy gael ei eithrio allan o drafodaethau / gweithgareddau gyda'r rhai y credent yw eu ffrindiau
- **DIFRODI EIDDO/LLADRAD** Disgyblion yn colli eu heiddo neu wedi'i ddifrodi. Gellir cael bygythiadau corfforol gan y bwli i orfodi'r disgybl i roi ei eiddo iddo
- **SEIBER** mae bwlio seiber yn broblem fwy diweddar sydd wedi datblygu drwy ddefnydd cynyddol o ffonau symudol a'r rhyngrwyd. Fe all gynnwys bygythiadau neu alw enwau drwy ystafelloedd sgwrsio rhyngrwyd, tudalennau'r we, negeseuon destun neu alwadau ffôn. Gall hefyd olygu cam ddefnydd o dechnoleg berthynol fel camerâu a chyfleusterau fideo.

BETH SYDD DDIM YN FWLÏO ?

Mae plant a phobl ifanc o'r un oedran weithiau yn anghytuno a all arwain at ymladd neu ddadleuon. Yn y sefyllfa yma nid oes anghydbwysedd grym ac ni ddefnyddir bygythiadau. Mae'r mathau yma o anghytundeb yn ofidus ac anodd ond nid ydynt yn bwlio. Un o'r pethau sydd yn bwysig i blant a phobl ifanc i'w dysgu yw sut i ddatrys gwrthdaro oherwydd gall wrthdaro heb ei ddatrys arwain at ddieter a llid. Gall y math hwn o ymddygiad arwain at ymddygiad bwlio os na fydd y gwrthdaro'n cael ei drin yn fuan.

LLE MAE BWLIO'N DIGWYDD?

Gall bwlio ddigwydd mewn amrywiol lefydd, yn yr ysgol, ar y bysiau, clybiau ieuencid, cymunedau, strydoedd, mannau hamdden, drwy'r rhyngwrwd a ffonau symudol.

PWYNTIAU CYFFREDINOL

- Gall bwlio gymryd sawl ffurf. Gall adael y plant wedi'u brifo, mewn trallod ac wedi'u dychryn. Dim ond trwy gydnabod yn agored y problemau a achosir gan fwlio a thrwy geisio cael y gymuned ysgol gyfan – disgyblion, rhieni, athrawon a staff cynorthwyol – allwn ni obeithio i'w drin yn effeithlon.
- Anogir adrodd am fwlio – fe'i gwelir fel gweithred ddewr yn hytrach na gweithred gan berson gwan. Bydd y rhai sy'n adrodd am fwlio yn cael eu trin yn ddifrifol a'u cefnogi wrth sefyll i fyny yn erbyn y bwli.
- Bydd yr holl achosion o fwlio yn cael eu cofnodi gan yr Uwch Dim Rheoli

- Atgoffir disgyblion, trwy amser cylch, Addysg Bersonol a Chymdeithasol a gwasanaethau am effaith ddifrodol bwlio ar y dioddefwyr a bod unrhyw ffurf o fwlio yn annerbyniol.
- Mae'r holl staff yn ymwybodol o'r angen i annog myfyrwyr i adrodd bwlio ac i gael y sgiliau i ymdrin â'r mater yn synhwyrol fel bod y broblem yn cael ei ddi-ddymu yn hytrach na chael ei phasio ymlaen i achlysur arall.

Cymorth ar gyfer y disgyblion

- Credwn fod yr ysgol yn gymuned lle gwerthfawrogir **ymdiriedaeth a gonestrwydd** gan bawb ac mae'n lle lle mae'r disgyblion gyda'r hawl i deimlo'n saff a diogel.
- Byddwn bob amser yn cymryd adroddiadau bwlio o ddifrif ac yn siarad gyda disgyblion yn **gyfrinachol** ac mewn dull **sympathetig**.
- Byddwn yn ymdrin â sefyllfaoedd **yn gyflym, yn gadarn ac mewn dull sensitif**.
- **Cefnogir** disgyblion sydd wedi'u bwlio neu wedi dioddef ymddygiad bygythiol er mwyn dod dros eu problemau.
- Trwy'r flwyddyn ysgol bydd **codi ymwybyddiaeth a gwybodaeth** am faterion bwlio yn cael eu hamlygu drwy – ABCh, amser cylch a gwasanaethau.
- Fe roddir **proffil uchel** yn yr ysgol i faterion bwlio a fydd yn atgoffa disgyblion am ddifrifoldeb bwlio a bydd yn cynorthwyo annog **bod yn agored** wrth ddatgelu digwyddiadau bwlio.
- Rydym yn rheolaidd yn **adolygu** ein polisi gwrth fwlio, a gall disgyblion trwy Gyngor yr Ysgol, roi sylwadau a chynnig awgrymiadau i geisio gwella ein dulliau o ymdrin â'r bwllis.

Mae cynllun cymorth cyfoedion yr ysgol – Bydis Blaendulais – yn galluogi disgyblion i siarad gyda myfyrwyr Blwyddyn 6, sydd wedi eu hyfforddi mewn sgiliau gwranddo, yn ystod amser egwyl.

Cymorth ar gyfer y rhieni

Hysbysir rhieni o bolisi'r ysgol a'r dulliau gweithredu ar wefan yr ysgol.
Fe gaiff achlysuron o fwlio a adroddir gan rieni eu hymdrin yn yr un
ffordd a'r rhai a adroddir gan y disgyblion.

Cyfrifoldeb Staff

Bydd yr holl staff addysgu a staff cynorthwyol yn cymryd
cyfrifoldeb dros fod yn gyfarwydd â'r polisi gwrth fwlio.
Fel oedolion o fewn cymuned ysgol mae angen arnom i fod yn
ymwybodol o fwlio posibl ac i fod yn wyladwrus gyda'r arwyddion bod
disgybl yn cael ei fwlio. Byddwn yn gwneud ymdrech i faethu amgylchedd lle
mae'r disgyblion yn teimlo'u bod yn cael eu cefnogi a datblygwn awyrgylch
sy'n eu canatau i adrodd digwyddiadau bwlio. Byddwn bob amser yn cymryd
adroddiadau bwlio o ddifrif ac yn gwrando ar yr hyn sydd gan y disgyblion i'w
ddweud. I gychwyn bydd hyn yn golygu gwrando ar yr hyn sydd gan y
dioddefwr i'w ddweud, a chysuro'r dioddefwr a pharhau i gynnig cymorth,
cyngor a chefnogaeth. Byddwn yn gwneud yn siŵr y byddwn bob amser ar
gael i siarad gyda disgyblion i ddarganfod os yw pethau wedi gwella. Fel staff
rydym bob amser yn gwrthod iaith anwedus pryd bynnag rydym yn ei glywed
ac yn arbennig o wyladwrus i ymddygiad hiliol, rhywiol neu wahaniaethol
arall. Byddwn yn brydlon, trwyadl a dibynadwy gyda'n dyletswydd arolygu.
Mae hyn yr un mor briodol gyda gwersi, amseroedd egwyl a chinio.
Trwy hyfforddiant mewn swydd fel staff byddwn yn mabwysiadu dull
gweithredu cyson i ymdrin â bwlio.

Roliau Llywodraethwyr

Bydd y llywodraethwyr yn ymwybodol a chymeradwyo polisi gwrth fwlio'r
ysgol. Byddant yn cefnogi staff yr ysgol wrth weithredu'r polisi. Byddant yn
adolygu a monitro effeithlonrwydd y polisi yn rheolaidd.

Sut fydd bwlio yn cael ei fonitro ?

Dylai staff adrodd holl achlysuron bwlio i'r Uwch Dim Rheoli a fydd yn cofnodi'r holl ddigwyddiadau mewn Ffeil Cofnod Bwlio. Bydd y ffeil cofnod yn cael ei ddadansoddi bob tymor gan yr Uwch Dim Rheoli a bydd aelod o'r Uwch Dim Rheoli yn gweld os bydd angen gweithredu yn erbyn unigolion.

Pa weithredu bydd yn cael ei gymryd os bydd cwyn wedi cael ei wneud?

Wrth ymateb i achlysuron bwlio dylai'r holl staff weithredu pan fydd bwlio'n cael ei adrodd drwy :

- Weithredu cyn gynted ag sy'n bosibl.
- Hysbysu'r Uwch Dim Rheoli a fydd yn arwain yr ymholiad.
- Bydd yr Uwch Dim Rheoli yn rhoi cyfweiliad i'r unigolion yn y mater ac yn casglu cymaint o wybodaeth ag sy'n bosibl.
- Gwneud hi'n glir i'r bwli bod ymddygiad o'r fath yn annerbyniol
- Sefydlu os yw'r digwyddiad yn rhan o batrwm
- Annog y bwli i weld safbwynt y dioddefwr
- Penderfynu ar gosb addas (e.e. sesiwn gosb, gwaharddiad mewnol ayyb)
- Egluro pam y rhoddir cosb
- Rhannu gwybodaeth gydag aelodau eraill o'r staff.
- Bydd yr Uwch Dim Rheoli yn cysylltu gyda'r rhieni o'r ddwy ochr os yn briodol ac eto'n pwysleisio pwysigrwydd casglu gwybodaeth.

Beth sydd yn digwydd i fwllis?

Cam 1: Rhybudd geiriol ffurfiol a sesiwn/sesiynau cosb.

Cam 2: Llythyr / galwad ffôn gartref yn amlinellu'r digwyddiad a'r canlyniadau petai ymddygiad pellach o'r fath eto.

Cam 3: Cyfarfod Disgyblaeth (Uwch Dim Rheoli, Rhieni a'r disgybl). Rhieni'n cael eu gofyn i gefnogi'r ysgol a gweithio i gywiro ymddygiad eu plentyn a sancsiwn ffurfiol

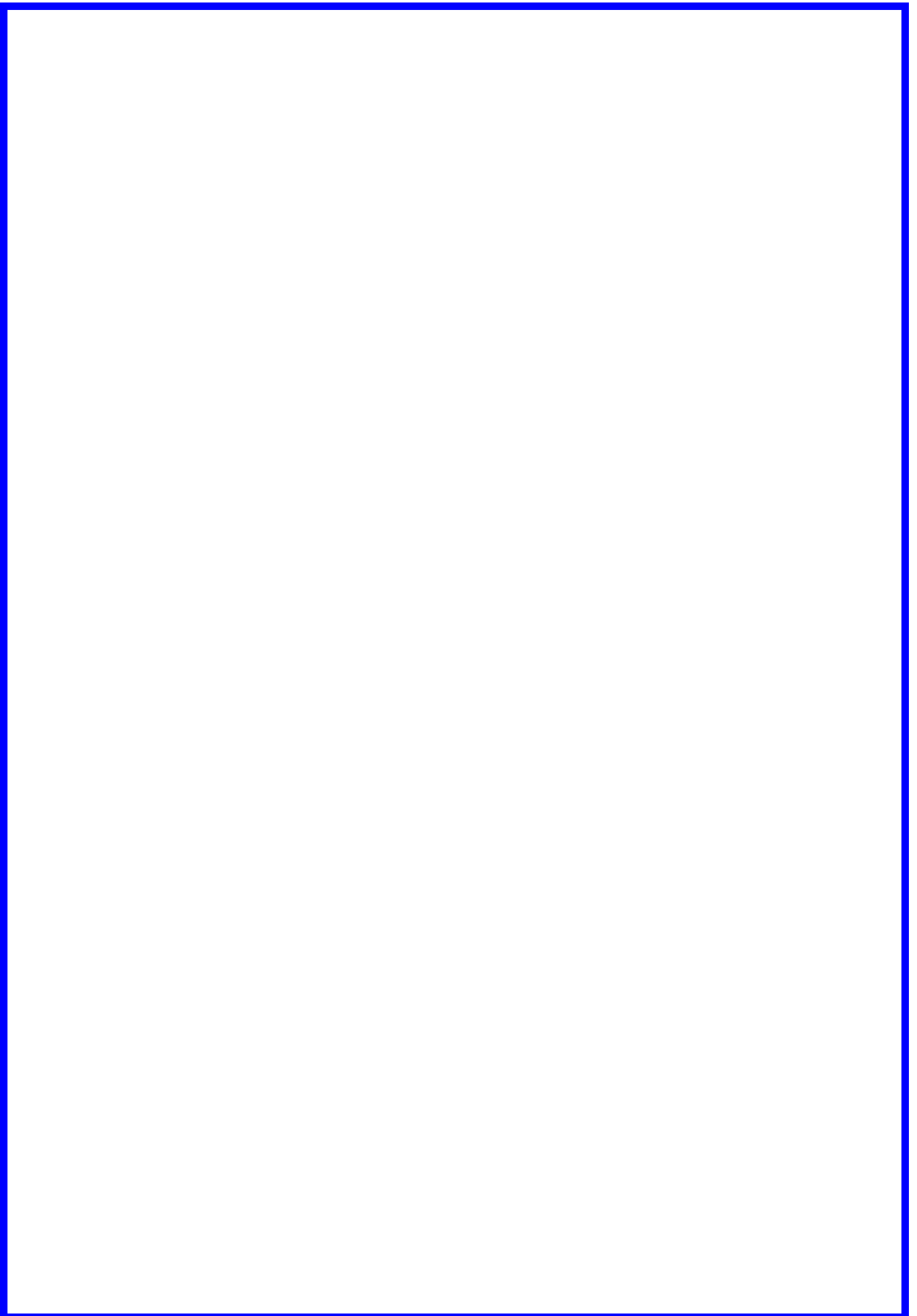
Cam 4: Cyfeirio at asiantaethau allanol am gefnogaeth ymddygiad

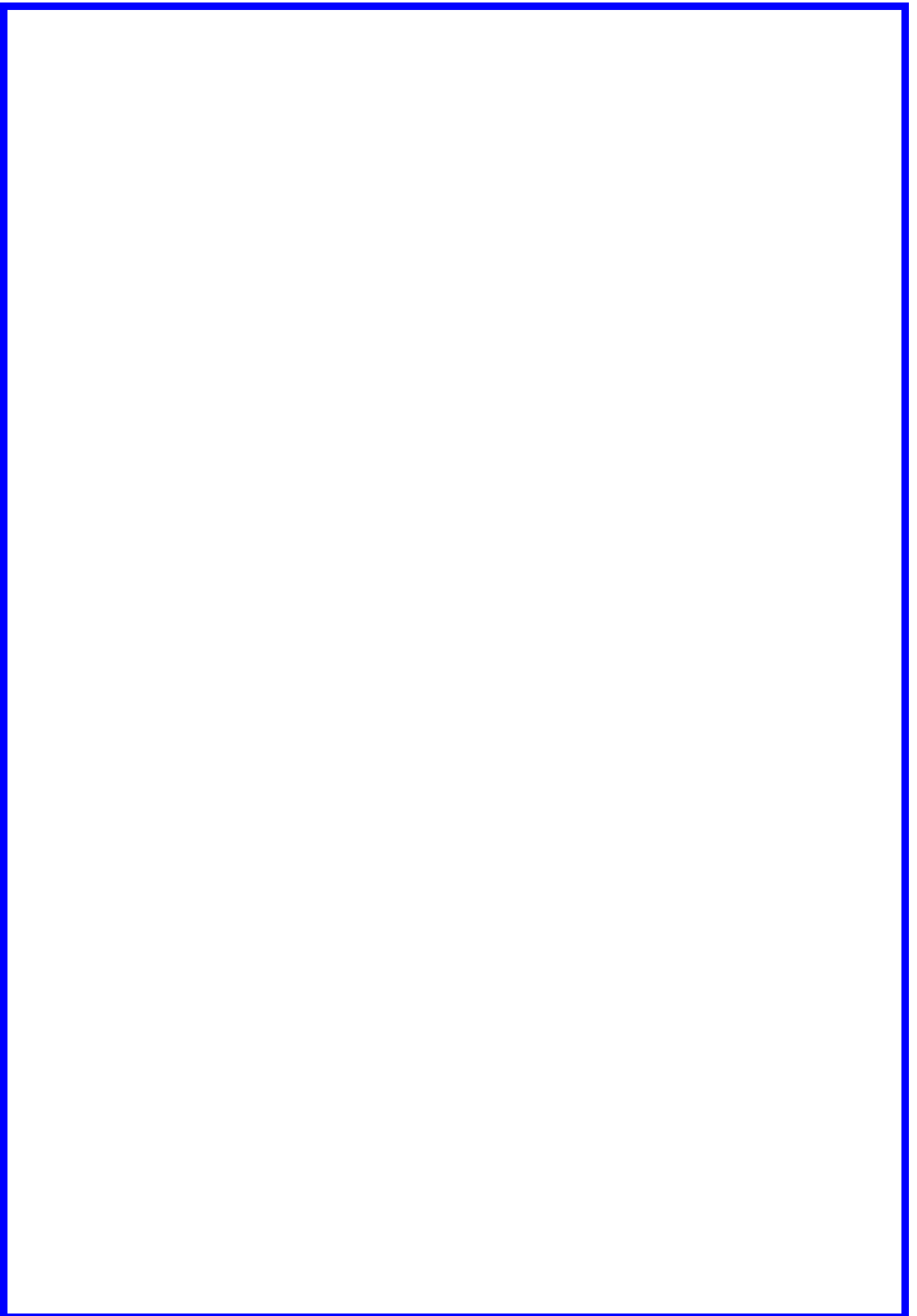
Mewn achlysuron difrifol, gall rhai camau gael eu gadael allan.

Llofnod.....

Dyddiad.....

Cadeirydd.....

.....

